

ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

☎ 5180 ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ | ул. Черно море № 4
☎ Централна: 06141/41-41 | 06141/41-42 | факс 06141/69 54
☎ obshchina_pt@abv.bg ☎ http://www.trambesh.eu/

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
гр. ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ
ул. "Черно море" № 4
Регистрационен индекс и дата
12-01-10-4824/1
16.04.2025г.

ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ
ул. "Черно море" № 4
п.к. 5180
ИЗХ. № 12-01-10-4824/1
ДАТА: 15.04.2025г.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА ПРОЕКТ ЗА РЕШЕНИЕ от Георги Александров Чакъров – Кмет на Община Полски Тръмбеш

Относно: Приемане на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш /2025-2026/.

Мотиви: Във връзка с разпоредбите на член 197, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), в сила от 01.08.2016 година, въз основа на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Велико Търново /2025-2026/, приета от Областния съвет за развитие, се приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в общината.

Разработването на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш и реализирането на заложените стратегически цели в стратегията ще улесни процесите по осъществяване на личностното развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш.

Правни основания: На основание чл.17, ал.1, т.3, чл.21, ал.1, т.12 и ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл.197, ал.1 и ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Приложение: Проект на Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш /2025-2026/.

ПРЕДЛАГАМ:

На основание чл.17, ал.1, т.3, чл.21, ал.1, т.12 и ал.2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл.197, ал.1 и ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование, Общински съвет Полски Тръмбеш да

РЕШИ:

Приема Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш /2025-2026/.

ГЕОРГИ ЧАКЪРОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

Съгласували:
Росен Русанов
Зам. кмет на Община Полски Тръмбеш

Назиф Кадир
Зам. кмет на Община Полски Тръмбеш

Данита Димитрова
Юрисконсулт

Изготвил:
Николинка Генова - Началник отдел „СП, О и К“

ОБЩИНА ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ

€ 5180 ПОЛСКИ ТРЪМБЕШ | ул. Черно море № 4
☎ Централна: 06141/41-41 | 06141/41-42 | факс 06141/69 54
@ obshlina@trambesh.egov.bg 🌐 <http://www.trambesh.eu/>

ПРОЕКТ!

Утвърдил:
Георги Чакъров
Кмет на Община Полски Тръмбеш

Общинска стратегия за подкрепа за лично развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026)

2025 г.

Съдържание:

Раздел А: Контекст и анализ на потребностите от подкрепа

1. Контекст	4
1.1. Предистория: как е създадена стратегията.....	4
1.2. Обхват на стратегията.....	4
1.3. Съответствие с други стратегически документи.....	5
2. Анализ на потребностите от подкрепа на територията на Община Полски Тръмбеш	6
2.1. Въведение.....	6
2.2. Състояние на образователната структура в Община Полски Тръмбеш.....	7
2.3. Работа с талантиливи и даровити деца и ученици.....	10
2.4. Работа с деца и ученици със специални образователни потребности.....	10
2.5.Изводи.....	12

Раздел Б: Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш

3. Описание на предизвикателствата	13
4. Стратегически цели	14
5. Мерки и дейности за постигане на стратегическите цели	15
5.1. Мерки и дейности към Стратегическа цел 1.....	15
5.2. Мерки и дейности към Стратегическа цел 2.....	21
5.3. Мерки и дейности към Стратегическа цел 3.....	22
5.4. Мерки и дейности към Стратегическа цел 4.....	23
5.5. Мерки и дейности към Стратегическа цел 5.....	24
5.6. Мерки и дейности към Стратегическа цел 6.....	25
6. Ключови индикатори за постигане целите на общинската стратегия ...	26

Раздел В: Координация и публичност

7. Координация на стратегията	28
8. Комуникационна програма	28
8.1. Цели и задачи на комуникационната програма.....	28
8.2. Изпълнение на комуникационната програма.....	30

Използвани съкращения (абривиатури)

ДГ	Детска градина
ЕПЛР	Екип за подкрепа за личностно развитие
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
МКБППМН	Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
ОЗД	Отдел „Закрила на детето”
ОУ	Основно училище
РЕПЛР	Регионален екип за подкрепа за личностно развитие
РУО	Регионално управление на образованието
РЦПППО	Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
СОП	Специални образователни потребности
СУ	Средно училище
ЦОП	Център за обществена подкрепа

Раздел А: Контекст и анализ на потребностите от подкрепа

1. Контекст

1.1. Предистория: как е създадена стратегията

С влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование (Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) е въведено изискването за разработване на областни стратегии за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

В чл. 196, ал. 1 от ЗПУО е регламентирано, че областният управител организира разработването на стратегията въз основа на анализ на потребностите от подкрепа във всяка община на територията на областта, а самата стратегия трябва да включва и описание на предизвикателствата, стратегическите цели и необходимите дейности в областта на подкрепата.

Във връзка с изпълнение изискванията на чл. 196, ал. 2 от ЗПУО, със заповед на Областен управител на област Велико Търново, сформиранията Комисия е разработила Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на област Велико Търново (2025-2026) с представители на всички общини от областта, Регионално управление на образованието, Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, представители на неправителствени организации, работещи в сферата на приобщаващото образование и представител на Министерството на младежта и спорта.

Разработената Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от област Велико Търново (2025 - 2026) е съгласувана с Областен съвет за развитие на област Велико Търново и Регионално управление на образованието – Велико Търново в началото на месец април 2025 г.

Съгласно чл. 197, ал.1 въз основа на областната стратегия по чл. 196 се приема общинска стратегия за личностно развитие на децата и учениците. Общинската стратегията се приема от общинския съвет за период от две години.

1.2. Обхват на стратегията

Времеви обхват

В съответствие с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование, Общинската стратегия обхваща период от две години, от 2025 до 2026 година.

Географски обхват

Стратегията задава както рамка и параметри на подкрепа на децата и учениците във всички населени места от Община Полски Тръмбеш.

1.3. Съответствие с други стратегически документи

Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026) е разработена след Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново (2025 – 2026) и е разработена в съответствие с принципите на:

- ❖ **Документи на национално ниво, като:**
  - Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
  - Национална стратегия за детето;
  - Национална програма за закрила на детето.

- ❖ **Документи на областно и общинско ниво, като:**
  - Областна стратегия за развитие на област Велико Търново;
  - Областна стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите в област Велико Търново 2021-2030;
  - План за интегрирано развитие на Община Полски Тръмбеш 2021-2027 година;
  - Общинска програма за закрила на детето.

2. Анализ на потребностите от подкрепа на територията на Община Полски Тръмбеш

2.1. Въведение

Законът за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) определя образованието като национален приоритет, чието реализиране се гарантира с прилагането на основополагащи принципи:

- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация в процеса на предучилищното и училищното образование;
- ориентираност към мотивацията и интереса на детето/ученика, към способността му да прилага усвоените компетентности на практика и към възрастните и социалните промени в живота му;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език и традиции;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- гъвкава организация на образователния процес;
- самостоятелност при провеждане на образователни политики;
- самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на всички заинтересовани страни с проблемите на образованието чрез диалог между тях.

ЗПУО внася ново качество в българското образование, регламентиращо приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата, както обща така и допълнителна подкрепа.

Подкрепата за личностно развитие в системата на предучилищното и училищното образование, осъществявана от образователните институции (детски градини, училища, центрове за подкрепа на личностното развитие, специализираните обслужващи звена), се основава на самостоятелно разработени и прилагани политики, чиито основни принципи са:

- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните цели и дейности;
- изграждане на позитивен организационен климат чрез създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на доверие и загриженост към всички участници в образователния процес;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, върху основата на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето/ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

Подкрепата за личностно развитие се предоставя на всяко дете/ ученик, като осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията му в съответствие с индивидуалните образователни потребности.

Основен принцип на ЗПУО е подкрепата за детето/ученика да се осъществява най-близо до мястото където живее и учи.

2.2. Състояние на образователната структура в Община Полски Тръмбеш

2.2.1. Състояние на общинската мрежа от детски градини и училища

През учебната 2024/2025 година образователната система в Община Полски Тръмбеш има следното разпределение:

- 3 детски градини - една от тях с 1 филиал, както следва:
  - Детска градина "Детски свят" гр. Полски Тръмбеш - средищна;
  - Детска градина "Незабравка" с. Петко Каравелово с филиал в с. Куцина;
  - Детска градина "Първи юни" с. Раданово
- 3 училища:
  - СУ "Цанко Церковски" гр. Полски Тръмбеш - средищно;
  - Основно училище "Св. Св. Кирил и Методий" с. Раданово;
  - Основно училище "Васил Левски" с. Петко Каравелово.

В община Полски Тръмбеш през учебната 2024/2025 г. се обучават 917 деца и ученици в дневна форма на обучение и 236 деца в ДГ. В полудневните подготвителни групи при СУ „Цанко Церковски“ град Полски Тръмбеш са записани 40 деца. От учениците в училищата от територията на Община Полски Тръмбеш със специални образователни потребности са 22 ученика или 1,84 %. От децата, които посещават детски градини няма деца със специални образователни потребности.

2.2.2. Осигуряване на подкрепа на приобщаващото образование в Община Полски Тръмбеш.

Съгласно чл. 129, ал.3 от Наредбата за приобщаващо образование, ресурсното подпомагане и дейностите за ресурсното подпомагане се осигурява от съответният регионален център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Велико Търново (РЦПППО) е специализирано обслужващо звено в системата на предучилищното и училищно образование. Центърът извършва педагогически и методически дейности, свързани с провеждането на държавната политика за подкрепа на процеса на приобщаващото образование в област Велико Търново. Дейностите в детските градини и училищата, в които трябва да се извърши ресурсно подпомагане, се осъществяват от работещите в него педагогически специалисти - ресурсни учители, логопеди, рехабилитатори на слуха и говора, психолози, учител на деца с нарушено зрение, сензорен терапевт- при необходимост.

РЦПППО – област Велико Търново осигурява допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности в 10 – те общини в област Велико Търново.

РЦПППО осигурява подкрепа в 2-те основни училища: ОУ „Васил Левски“ село Петко Каравелово и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ село Раданово. В СУ „Цанко Церковски“ град Полски Тръмбеш има назначен ресурсен учител.

През учебната 2024 – 2025 година РЦПППО – област Велико Търново осигурява допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности в Община Полски Тръмбеш при заявено искане от училищата. Общият брой деца и ученици

със специални образователни потребности е 22, както следва: в СУ „Цанко Церковски“ град Полски Тръмбеш – 16 деца и ученици и 3 ученика в ОУ „Васил Левски“ с. Петко Каравелово и 3 ученика в ОУ с. Раданово.

Във връзка с чл. 190, ал. 1 от ЗПУО, към РЦПППО – област Велико Търново е създаден Регионален екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности (РЕПЛР). В състава му са включени ресурсни учители, психолози, логопеди, рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца и ученици с нарушено зрение и сензорен терапевт. Ръководител на екипа е представител на Регионално управление на образованието, гр. Велико Търново.

Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности изпълнява следните функции:

- въз основа на оценките на екипите за личностно развитие в детските градини и училища предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности;
- въз основа на заявление на директора на съответната детска градина и училище извършва оценка на индивидуалните потребности, когато не може да се сформира екип и предлага на директора на регионалния център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование да одобри или да не одобри предоставянето на допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности;
- организира повторна оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности при несъгласие на родителя с оценката на екипа за личностно развитие в съответната детска градина или училище или с предложената допълнителна подкрепа;
- извършва оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности след заявление на родител за насочване за обучение в специалните училища – за обучение и подкрепа на ученици със сензорни увреждания - увреден слух или нарушено зрение;
- подпомага процеса на осигуряване на допълнителната подкрепа;
- предлага и организира при необходимост предоставянето на методическа подкрепа за работа с деца и ученици със специални образователни потребности на детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие;
- информира родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас;
- извършва преценка за обучението на ученика при промяна на формата на обучение на ученик със специални образователни потребности от дневна в индивидуална;
- отлага по обективни причини от задължително обучение в първи клас;
- изразява становище за насочване на деца и ученици със специални образователни потребности за обучение в изнесени групи и паралелки в центровете за специална образователна подкрепа.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование поддържа информация за:

- децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в детските градини и училищата на територията на област Велико Търново;
- децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават в специални училища за обучение и подкрепа на учениците със сензорни увреждания и в центровете за специална образователна подкрепа;
- ресурсни учители и другите специалисти, които осъществяват ресурсно подпомагане на децата и учениците със специални образователни потребности;

- всички помощници на учителя.

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование провежда въвеждащо обучение на всички помощници на учителя, работещи с деца и ученици със специални образователни потребности.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя на всяко дете/ученик със специални образователни потребности, на което в оценката е определено да получава.

2.2.3. Други институции в Община Полски Тръмбеш, предоставящи възможности за подкрепа на личностното развитие

На територията на Община Полски Тръмбеш функционира Исторически музей, Общинска библиотека в град Полски Тръмбеш и 14 народни читалища с библиотеки в населените места от общината. Те предоставят възможност на децата и младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в самодейното музикално, театрално и танцово изкуство. Разнообразни форми на работа предлагат и читалищните библиотеки.

Основната мисия на читалищата от Община Полски Тръмбеш е да съхраняват обичаите и традициите на българския народ и на местната общност. Народната памет е неделима част от процеса по опазване и съхраняване на културното наследство. Читалищните колективи на територията на община Полски Тръмбеш активно се включват в местни, регионални, национални и международни форуми, конкурси и фестивали в страната. Читалищата популяризират традициите и културните ценности в региона чрез различните форми на любителското творчество. Народните читалища оповестяват и популяризират творческите си достижения чрез местните и национални медии и социалните мрежи, като по този начин приобщават обществото към развиваните от тях дейности в областта на културата и социалния живот. Библиотечно-информационното обслужване се осигурява чрез читалищните библиотеки от територията на общината. Те осигуряват свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. В залите на библиотеките се провеждат културно-образователни инициативи, свързани с четенето, отбелязват се бележити дати и годишнини, творчески работилници, беседи и срещи с автори, занимания с различни възрастови групи и по интереси с детски градини и училища по населени места. Детският отдел на градската библиотека в Полски Тръмбеш се посещава от деца в най-ранна възраст. Всички библиотеки разполагат с много богат и интересен фонд, съдържащ детско-юношеска, художествена и научнопопулярна литература. Те разполагат с речници, енциклопедии и справочници. В тях се провеждат целогодишно културни прояви, организират се състезания, викторини; отбелязват се събития и празници, свързани с българския бит и култура. В читалищните библиотеки са осигурени компютри и се предоставя свободен достъп до обществена информация и електронни услуги.

Спортните клубове в община Полски Тръмбеш предоставят възможност за активно занимание със спорт на децата и младите хора – футбол, тенис на маса, бадмингтон, баскетбол, плуване.

В община Полски Тръмбеш по Проект „Подкрепа за успех“ са назначени 2 образователни медиатора.

В общината функционира Център за обществена подкрепа /ЦОП/ с капацитет 35 потребители. Услугите са почасови и в центъра се работи с над 55 деца на възраст до 18 години, а ако учат до 20. В ЦОП се предоставят комплексно социалните услуги: „Информирание и консултиране“, „Застъпничество и посредничество“, „Терапия и рехабилитация“, „Обучение за придобиване на умения“ и „Общностна работа“.

услуги се предоставят от назначените в ЦОП специалисти с необходимата квалификация: логопед, психолози, педагози, социален работник.

Допълнителна подкрепа от логопед ползват децата от ДГ“ Детски свят“ град Полски Тръмбеш от назначеният в детската градина логопед. Всички деца от общината могат да ползват услугите на логопед назначен в ЦОП град Полски Тръмбеш.

2.3. Работа с таланти и даровити деца и ученици

По Национална програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от общинските училища в Община Полски Тръмбеш имат възможност всички деца, които отговарят на условията на програмата да кандидатстват за годишни стипендии.

Доказателство за таланта на деца са спечелените конкурси, престижни класирания в олимпиади, спортни първенства и турнири. Грижата за откриване и поощряване на даровитите деца е обща и това започва от детските градини, където има сформирани групи по интереси.

В община Полски Тръмбеш се организират различни спортни и културни събития. Организират се и такива само за деца. Във всички фолклорни празници, които се организират в Община Полски Тръмбеш, голяма част от участниците са деца. На ежегодното организирано Национален събор надпяване «Авлига пее» в село Обединение участват деца от цяла България. Те имат възможност да представят своите таланти пред професионално жури. В град Полски Тръмбеш се организира Национален конкурс за млади изпълнители на забавна песен „Полски щурчета“. Конкурсът се организира за деца от 5 до 19 години и има за цел да стимулира младите таланти към изучаване и изпълнения основно на български песни.

Община Полски Тръмбеш насърчава творческите заложи на деца с изявени дарби в областите на науката, литературата, изкуството и спорта. Чрез организираните културни и спортни събития се изявяват ученици от училищата и детските градини. Към всички читалища в общината функционират формации в които са включени и деца. Те получават от Община Полски Тръмбеш финансова подкрепа и печелят награди в утвърдени национални конкурси и състезания. Във всяко от населените места на общината има утвърдени фолклорни празници, превърнали се с годините в традиция и специфична емблема на населените места. В тях децата намират форум за своята изява, за запознаване с културните традиции и обичаи на населеното място и общината. Такива са организираните празници: в град Полски Тръмбеш „Събор на плодородието“, в село Страхилово „Празник на царевицата“, в село Павел - Павел фест „Фестивал на домата, чушката и традиционните храни“, в село Иванча „Празник на тиквата, меда и плодородието“, в село Каранци „Празник на баницата“, в село Куцина „Празник на тиквата“ и още много други тематични празници на плодородието и традиционните занаяти. Във всички празници децата имат възможност за изява на своите таланти.

2.4. Работа с деца и ученици със специални образователни потребности

2.4.1. Разпределение на децата и учениците със СОП

Разпределението на децата и учениците със специални образователни потребности в различните образователни институции на територията на Община Полски Тръмбеш е следното:

Община Полски Тръмбеш

Община	Населено място	Училище/детска градина	Брой деца/ ученици със СОП
П. Тръмбеш	гр. Полски Тръмбеш	СУ "Цанко Церковски"	16
П. Тръмбеш	с. Петко Каравелово	ОУ "Васил Левски"	3
П. Тръмбеш	с. Раданово	ОУ "Св. св. Кирил и Методий"	3
ОБЩО			22

Най-голям е броят на учениците със СОП в СУ „Цанко Церковски” гр. П. Тръмбеш.

Във всички училища и детски градини със заповед на съответния директор са определени координатори съгласно чл. 7 от Наредбата за приобщаващо образование, които координират работата на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и дейностите с педагогическите специалисти и с родителите във връзка с подкрепата за личностно развитие на децата и учениците. В СУ „Цанко Церковски” град Полски Тръмбеш са назначени: психолог, логопед, ресурсен учител. Там където не е възможно да бъдат назначени в ОУ „Васил Левски” село Петко Каравелово и ОУ „Св.Св. Кирил и Методий” село Раданово се ползват услугите на определените от РЦПППО-Велико Търново

2.4.2. Материални условия за обучение на деца и ученици със СОП

На децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование се предоставя подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

В образователните институции на територията на Община Полски Тръмбеш са обособени следните специализирани кабинети:

- СУ "Цанко Церковски" гр. Полски Тръмбеш – кабинет за ресурсно подпомагане, оборудван с необходимите учебни помагала и дидактични материали; Кабинет на педагогическия съветник;
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий”с. Раданово -кабинет на педагогическия съветник и ресурсен кабинет;
- ОУ „Васил Левски”с. Петко Каравелово - ресурсен кабинет, оборудван с необходимите помагала и дидактични материали;

На територията на Община Полски Тръмбеш има изградени рампи за хора с увреждания в следните образователни институции:

- В СУ „Цанко Церковски“ гр. Полски Тръмбеш има асансьор и рампа, които са специално предназначени за деца с увреждания;
- В ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“с. Раданово има рампа за придвижване на деца с увреждания;
- В ОУ „Васил Левски” с. Петко Каравелово има платформа за предвижването на деца с увреждания.
- В ДГ „Детски свят” град Полски Тръмбеш има изградена рампа за придвижване на деца с увреждания.

2.4.3. Персонални условия за обучение на деца и ученици със СОП

В училищата и детските градини, където се обучават деца със специални образователни потребности се изграждат екипи за подкрепа за личностно развитие за всяко отделно дете.

Обучението на децата и учениците със СОП се подпомага от ресурсни учители съобразно потребностите им. Назначени са и образователни медиатори.

В Община Полски Тръмбеш в СУ „Цанко Церковски”, което работи по проект включващо обучение, допълнителната подкрепа се осъществява от екип: ресурсен учител, психолог назначени в училището.

В основните училища специалистите са от РЦПППО, ползват се и специалистите от Центъра за обществена подкрепа в град Полски Тръмбеш.

2.5. Изводи

По отношение подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш съществува необходимост от:

- осигуряване на специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики;
- привличане на допълнителни специалисти/при необходимост/ – логопеди, психолози, ресурсни учители;
- поддържане и повишаване квалификацията на наличните специалисти;
- разширяване на възможностите и мобилността на ЦОП;
- осигуряване на консултации за родителите относно възрастовите особености и психо-физическото развитие на децата им;
- провеждане на информационни кампании за популяризиране на дейностите и услугите в подкрепа за личностно развитие, които се предлагат на територията на Община Полски Тръмбеш;
- продължаване изграждането на елементи от достъпна архитектурна среда в училищата и детските градини;
- продължаване на изграждането на достъпна архитектурна среда в обществени сгради и такава в откритите обществени пространства;
- подобряване на транспортните връзки между съставните селища на общините и съответния общински център и областния център;
- прилагане на активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните финансови инструменти на Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, както и чрез други фондове и програми, за да се осигури допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност.
- разширяване на броя и подкрепа на работата на образователните медиатори.

Организирането и осигуряването на дейностите за подкрепа на личностното развитие на детето и ученика на територията на Община Полски Тръмбеш е динамичен процес, който подлежи на оптимизиране в съответствие с разпоредбите на ЗПУО. Променящите се потребности на образователната система налагат координираност между всички участници в образователния процес, органите на управление на централно и местно ниво, с цел осигуряване на подходяща физическа, психологическа, социална среда, изграждане на позитивен организационен климат и загриженост за развиване на способностите и уменията на всяко дете и ученик.

Раздел Б: Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш

3. Описание на предизвикателствата

Приобщаващото образование предполага всички деца или ученици в една образователна институция, независимо от техните силни или слаби страни, в която и да било област, да бъдат част от общността. Приобщаването не се отнася само до обучение на деца и ученици с увреждания, то се отнася до качествени условия за обучение на всички деца и ученици. Приобщаването означава насърчаване на участието на всички деца и възрастни. То означава също да бъде подкрепена образователната институция да отговори на различния опит на децата или учениците, на техните различни интереси, знания и умения.

Последните години поставиха училището пред нелеката задача да се учи да приобщава. Тези години на усилия показаха, че не е достатъчно децата физически да се преместят в общообразователно училище, за да се чувстват приобщени към общността и връстниците си. Нещо повече, различието в класната стая, постави въпроса как всички деца да получат качествено образование. Процесът на приобщаване не може да бъде самотно усилие на отделни учители или директори, а е политика и кауза на цялото училище.

Предизвикателство, пред което са изправени учителите, които искат да бъдат наистина приобщаващи, е как да уважават и да се отнасят към различията по начин, който да включва всички ученици, а не да ги изключва от обичайни ежедневни дейности, които се случват в класната стая. И все пак, посрещането на това предизвикателство поставя висок стандарт за приобщаваща практика, тъй като насочването на наличните ресурси на преподаването, така че те да обхванат всички ученици, е комплексен и сложен педагогически процес. Той изисква промяна в преподаването от подход, който работи за повечето ученици, и друг, паралелен подход, който работи за различните ученици, изпитващи трудности, към единен подход, който включва развитието на цялата общност от ученици и който се характеризира с възможности за обучение, достъпни за всички, така че всеки един от учениците да може да участва в училищния живот.

Необходимо е образователните институции да имат обща политика и регламенти за разпознаване и осигуряване на подкрепа за личностно развитие на децата. Тази политика би следвало да включва и въвличане на учителите в изготвянето на индивидуалната програма на децата, които получават ресурсна подкрепа.

Община Полски Тръмбеш е изправена и пред следните предизвикателства в сферата на подкрепата за личностното развитие на децата и учениците:

- осигуряване на достъп на всяко дете и ученик до детска градина или училище най-близо до неговото местоживееие и на правото му на качествено образование;
- гарантиране на достъпа на всяко дете или ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед

възможността за възникване на затруднения в процеса на обучението и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа;

- прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – детската градина, училището, центърът за подкрепа за личностно развитие, центърът за подкрепа процеса на приобщаващото образование, детето, ученикът, семейството и общността;
- повишаване квалификацията на педагогическите кадри в детските градини и училища на територията на Община Полски Тръмбеш за работа с деца и ученици със специални образователни потребности.

4. Стратегически цели

• **Стратегическа цел 1:** Изграждане на позитивен организационен климат и подходяща психологическа среда за обучение и предоставяне на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

• **Стратегическа цел 2:** Осигуряване качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици;

• **Стратегическа цел 3:** Развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно прилагане на целите, принципите, подходите и процедурите, заложен в нормативната уредба на приобщаващото образование;

• **Стратегическа цел 4:** Подобряване на материалните условия и достъпността на средата за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности в институциите от предучилищното и училищното образование;

• **Стратегическа цел 5:** Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на децата и учениците;

• **Стратегическа цел 6:** Подобряване на сътрудничеството с гражданското общество и подобряване на обществената информираност и чувствителност относно целите и принципите на приобщаващото образование.

5. Мерки и дейности за постигане на стратегическите цели

5.1. Мерки и дейности към Стратегическа цел 1

5.1.1. Оценяване на индивидуалните потребности от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците и насочване към обща и/или допълнителна подкрепа

5.1.1.1. Изпълнение на нормативно определените практики за екипна работа на учителите съгласно чл. 16 и чл. 17 от Наредба за приобщаващото образование с цел превенция на обучителните затруднения у децата и учениците;

5.1.1.2. Извършване на оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5 и 6 години в подготвителните групи, с цел установяване на готовността им за училище, като се отчита тяхното физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие;

5.1.1.3. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата от 3 години до 3 години и половина от педагогическите специалисти в детските градини, съгласно глава втора, раздел I на Наредба за приобщаващото образование, което включва три аспекта:

- ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни трудности;

- определяне на необходимостта от допълнителни модули по български език за децата, които не владеят български език;

- идентифициране на нуждата от оценка на потребностите за допълнителна подкрепа.

5.1.1.4. Определяне на необходимия брой часове за ресурсно подпомагане и/или работа с други специалисти – психолог, логопед, рехабилитатор, сензорен терапевт предвид степента и вида увреждане на конкретното дете/ученик.

5.1.2. Прилагане на ефективни методи и подходи в работата с децата/учениците с обучителни затруднения в детските градини и училищата, във формите за общата подкрепа за личностно развитие

5.1.2.1. Организиране в училищата на допълнителни обучения по учебни предмети, консултации по учебни предмети;

5.1.2.2. Организиране в училищата и детските градини на логопедична работа като част от дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения;

5.1.2.3. Организиране в детските градини и училищата на възпитателна работа, която ефективно да съчетава груповите и индивидуални форми на педагогическо общуване;

5.1.2.4. Развиване на умения за учене чрез преживяване, за да могат да се формират у децата и учениците умения, като – личностно развитие /позитивна АЗ-концепция/, самопознание, самоосъзнаване и съзнателни избори, лични ценности и качества;

5.1.2.5. Използване на атрактивни методи, подходи и техники в процеса на обучение на децата и учениците с цел ранно формиране на ефективни социални умения и гъвкавост в междуличностните взаимоотношения;

5.1.2.6. Осигуряване на допълнителна подкрепа и ресурс за децата и учениците, които не покриват минимума от знания и компетентности за съответната група/клас, като начин

за достойно обучение и участие в тяхната образователна и социална среда, съобразно техните възможности.

5.1.3. Организиране в образователните институции на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със СОП в съответствие с новата нормативна уредба - разяснителни дейности, подготовка, прилагане на нормативната уредба, развитие на практиките

5.1.3.1. Създаване в училищата и детските градини на екипи за подкрепа за личностно развитие (ЕПЛР) за всяко конкретно дете и ученик, за което ще се извършва оценка на индивидуалните потребности и ще се предоставя допълнителна подкрепа;

5.1.3.2. Взаимодействие между ЕПЛР в детските градини и училищата с регионалния екип за подкрепа за личностно развитие (РЕПЛР) в РЦПППО, във връзка с одобряване или неодобряване необходимостта от предоставяне на допълнителна подкрепа, извършване на оценка в образователни институции, които нямат експертен капацитет за създаването на пълни екипи;

5.1.3.3. Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика. Учителят / класният ръководител, съвместно с екипа за подкрепа за личностно развитие на детето, детето и неговите родители, изготвят индивидуална учебна програма, съгласуват начините и формите на обучение;

5.1.3.4. Използване на разнообразни образователни стратегии, методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Прилагане на иновативни дидактически упражнения и игри за работа с ученици със СОП;

5.1.3.5. Прилагане на ефективни педагогически и психологически стратегии, методи и подходи за работа с деца/ученици с езиково-говорни разстройства, хиперактивност и дефицит на внимание, разстройства от аутистичния спектър и емоционално-поведенчески разстройства;

5.1.3.6. Осигуряване на психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания на децата и учениците със СОП;

5.1.3.7. Насочване на деца и ученици със специални образователни потребности, които да се обучават в център за специална образователна подкрепа или в специални групи, за които са изчерпани възможностите за обучение в общообразователно училище, в условията на чл. 194 от ЗПУО;

5.1.3.8. Осигуряване на възможности за продължаване на обучението след VII клас, включително и професионална подготовка за учениците със СОП;

5.1.3.9. Съвместни кампании и дейности със социалните услуги в общността, както и повишаване на капацитета и компетенциите на работещите в тях, включване на децата в кампании за отбелязване на Ден на детето, Ден на майката, Ден на бащата, заедно с родителите им, за подкрепа и овластяване на семейството;

5.1.4. Съвместни дейности на детските градини и училищата с други компетентни институции за превенция и адекватни реакции при прояви на насилие, агресия и тормоз от и спрямо децата/учениците. Включване на педагогически специалисти в Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, действащ в общината, обучения на педагогическия и непедagogически персонал за развиване на умения по разпознаване на

белези на насилие или negliжиране на децата, начини за реагиране и насочване, като начин на превенция на насилието;

5.1.4.1. Изготвяне съвместно с учениците на правила за поведението им в паралелката или групата;

5.1.4.2. Разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове. Обучения на ученици в час на класа, свързани с темите: насилие, безопасни връзки, безопасен интернет, гласът на детето;

5.1.4.3. Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност, включително за запознаване с различните форми на насилие, агресия и тормоз, техники за тяхното преодоляване. Обучения на педагози по превенция на насилието;

5.1.4.4. Разработване от училищата и детските градини в зависимост от своята специфика, дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката (чл. 44, ал. 3 от Наредба за приобщаващото образование (в сила от 27.10.2017 г.);

5.1.4.5. Провеждане на превантивни кампании срещу различните форми на насилие, агресия и тормоз в образователните институции в общината, включване на децата във всички кампании за противодействие на насилието, тъй като децата имат собствени разбираня за насилието и изразяването им е на достъпен за връстниците им език;

5.1.4.6. Организиране на спортни събития, дейности и мероприятия, които да съчетават спорта с културата и образованието за утвърждаването на принципи, като толерантност, социална отговорност и уважение към другия;

5.1.4.7. Прилагане на стратегии, методи и техники за справяне с конфликтни ситуации, с прояви на насилие и тормоз в общообразователните институции, провеждане на тренинги с ученици за общуването като процес и решаването на конфликти без насилие. Създаване на пилотна група от обучени ученици, които да обучават връстници;

5.1.4.8. Прилагане на ефективни форми и методи за комуникация между детската градина/училището и семейството, привличане на родителите във всички форми на детското участие за повишаване на знанията им за потребностите на детското развитие;

5.1.4.9. Използване на методите на арт-терапията за деца и ученици с проблемно поведение и техните родители;

5.1.4.10. Въвеждане в образователните институции ролята на медиатор при решаване на конфликти в училище като начин за въздействие върху вътрешната мотивация на децата и учениците;

5.1.4.11. Въвеждане в училищата на практиката на наставничеството (индивидуална подкрепа за ученика от личност, която уважава) като начин за въздействие върху вътрешната мотивация;

5.1.4.12. Обобщаване и анализ на данни на общинско ниво за наложените санкции на учениците по класове и видове санкции за учебна година;

5.1.4.13. Повишаване на информираността на родителите относно изискванията на Наредбата за приобщаващото образование за отсъствията на учениците от учебни занятия и ролята на родителите в процедурите по налагане на санкции;

5.1.4.14. Подобряване на институционалния капацитет за проверки по жалби и сигнали, свързани с агресия и посегателство на и между деца и ученици;

5.1.4.15. Използване на възможностите на програмите на детските градини и училищата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование да определят и утвърждават спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности;

5.1.4.16. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията, въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др., организиране на обучения на връстници от връстници;

5.1.4.17. По-тясна връзка и сътрудничество с МКБППМН, формални и неформални младежки организации.

5.1.5. Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за утвърждаване на позитивна самооценка и мотивиране

5.1.5.1. Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, съвместно с деца и ученици със СОП;

5.1.5.2. Организиране на игри на открито за деца със СОП и техни връстници;

5.1.5.3. Организиране на кулинарни празници и състезания - на класно, училищно или общинско ниво;

5.1.5.4. Организиране на театрални групи, вкл. и по кукловодство и представяне на продукцията пред местната общност;

5.1.5.5. Организиране на културни събития в общината с участието на деца и ученици, които да представят своите таланти.

5.1.6. Дейности на образователните институции и общината за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Прилагане на системи за поощрения и награждаване на децата и учениците

5.1.6.1. Прилагане на гъвкави форми за работа с даровити деца и ученици;

5.1.6.2. Организиране на летни клубове по интереси за деца от 8 до 18 години (временно действащи групи през ваканциите по чл. 37, ал. 1, т. 3 от Наредба за приобщаващото образование);

5.1.6.3. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици с изявени дарби, съобразно чл. 126 от Наредба за приобщаващото образование:

- осигуряване на възможности за работа с дете или ученик с изявени дарби по конкретен случай и за допълнителна индивидуална работа за развитие и надграждане на изявените дарби;

- осигуряване на възможности за ползване на подходяща физическа среда, обзавеждане, оборудване, материали и консумативи;

- осигуряване на квалифицирани специалисти за допълнителна подкрепа в съответната област - науки, технологии, изкуства, спорт;

- осигуряване на възможности за участие в различни национални и международни изяви - състезания, конкурси, олимпиади, фестивали, концерти, спектакли, изложби и други;

- осигуряване на възможности за включване в програми и проекти.

5.1.6.4. Подкрепа за талантиливи деца чрез Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби;

5.1.6.5. Учредяване на морални и материални награди за децата и учениците на училищно и общинско ниво при:

- постигнати изключителни успехи в учебната дейност и за върхови постижения и класиране на призови места при реализирането на изследователски проекти в конкретни предметни области, на творчески проекти или на проекти, свързани с иновации в образованието;

- класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта;

- прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи или при участие в дейности и значими прояви за приобщаване на децата и учениците към непреходните национално значими идеали и ценности, както и за утвърждаване на европейските ценности и сближаването на европейските народи.

5.1.6.6. Използване в педагогическото общуване на положително вербално поощрение за успехи или за подходящо поведение, както и искрени похвали, които са специфични за показаното поведение;

5.1.6.7. Развитие на уменията на педагогическите специалисти да прилагат техники за даване на позитивна обратна връзка към децата и учениците. Стимулиране на детското участие чрез обучения на ученици и педагогически специалисти, търсене на обратна връзка от децата.

5.1.7. Дейности по кариерно ориентиране и консултиране като част от общата подкрепа за личностно развитие

5.1.7.1. Дейности по професионално ориентиране в училищата чрез игри, директно наблюдение и пряк контакт с хора от различни професии;

5.1.7.2. Организиране на дни на кариерното ориентиране;

5.1.7.3. Провеждане на седмица на професиите (напр. открита сцена, където ученици от различни професии да предложат различни дейности по изучаваните професии);

5.1.7.4. Организиране на кръгли маси и работни срещи с работодатели, партньори, ученици, родители, училищно настоятелство, обществен съвет — на училищно и общинско ниво;

5.1.7.5. Представяне пред учениците със СОП и техните родители на възможностите, които училищата предлагат за тяхното професионално образование;

5.1.7.6. Организиране на дискусии с родителите и подлежащите на задължително образование с цел продължаване на образованието им в средни училища.

5.1.8. Предотвратяване на напускането на училище и ефективно включване на отпаднали ученици обратно в образователната система

5.1.8.1. Прилагане на нормативната уредба за оценяване на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа на деца в риск, като се извършва оценка на рисковите фактори и за развитието и защитните фактори в ситуацията на детето или ученика и неговата среда, и се създава план за краткосрочна допълнителна подкрепа;

5.1.8.2. Използване на нормативната уредба и предприемане на мерки за подпомагане на семействата на децата и учениците в риск от Дирекция „Социално подпомагане“;

5.1.8.3. Проучване от Отдела за закрила на детето към Дирекция „Социално подпомагане“ на необхванатите в училище ученици от социално слаби семейства;

5.1.8.4. Подобряване на обмена на данни и координацията и сътрудничеството между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система, и по обхвата на учениците, подлежащи на задължително обучение;

5.1.8.5. Стимулиране провеждането на благотворителни акции за от и за ученици и доброволчески дейности от ученици;

5.1.8.6. Мерки за подкрепа на детето и ученика в прехода към училище и между образователните етапи и степени;

5.1.8.7. Кампания против ранните бракове, обучения на ученици за изграждане на здравословни връзки, рискове при връзки в интернет, сексуално здраве. Взаимодействие на училищата и провеждане на съвместни кампании с МКБППМН.

5.1.9. Прилагане на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование (Наредба 13)

5.1.9.1. Разширяване на възможностите за включване на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование с цел изграждане на знания, умения и нагласи, необходими през целия живот - въвеждане на учебен предмет, свързан с промоция на здравето;

5.1.9.2. Свързване на програмите на училищата и детските градини по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование по чл. 15. ал. 4 от Наредба 13 с целите и ценностите на приобщаващото образование като:

- гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина или училище, най-близо до неговото местоживееене, и на правото му на качествено образование;

- прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето и на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;

- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището, обучения на ученици в толерантност и разбиране към различията;

- намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата и учениците в дейността на детската градина или училището, нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата и учениците за живот в приобщаващо общество;

5.1.9.3. Подобряване на връзките и взаимоотношенията на учебните и детски заведения със здравния медиатор в населените места и с общности от компактно население в социален риск.

5.1.10. Осъществяване на обща програма за стимулиране на дейности и изяви на учениците, свързани със заниманията по интереси

5.1.10.1. Организиране и провеждане на междуинституционални дейности и изяви, включително състезания, концерти и други, с учениците, които участват в заниманията по интереси, от две и повече училища на територията на общината и/или областта;

5.1.10.2. Организиране и провеждане на посещения на културно-исторически и природонаучни обекти, музеи, библиотеки и други институции, публични и стопански организации и други;

5.1.10.3. Организиране и провеждане на занимания по интереси, дейности и изяви, които насърчават играта на шах.

5.2. Мерки и дейности към Стратегическа цел 2

5.2.1. Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставянето на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие

5.2.1.1. Разширяване на психологическото обслужване на потребностите на децата и учениците и на обхвата на училища и детски градини, в които с децата и учениците работят педагогически съветници и психолози в изпълнение на чл. 4, ал. 4 от Наредба за приобщаващото образование и чл. 15 и 17 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

5.2.1.2. Съдействие за осигуряване на необходимата логопедическа подкрепа, а при необходимост рехабилитатори на слуха и говора и учители на деца с нарушено зрение в изпълнение на чл. 4, ал.4 от Наредба за приобщаващото образование и чл.19 и 21 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

5.2.1.3. Взаимодействие между образователните институции за съвместно ангажиране на специалисти;

5.2.1.4. Осигуряване на ресурсни учители за краткосрочна и дългосрочно допълнителна подкрепа на децата и учениците със СОП по начините, определени от нормативната уредба - назначени в училището и в детската градина от РЦПППО съобразно чл. 283, ал. 3 до 7 от ЗПУО, чл.74, 120 и 124 от Наредбата за приобщаващото образование (в сила от 27.10.2017 г.);

5.2.1.5. Използване на професионалните компетенции на специалистите, работещи в социалните услуги делегирани от държавата дейности в подкрепа на децата със СОП и с рисково поведение.

5.2.2. Повишаване квалификацията и компетентностите на педагогическите специалисти за идентифициране на индивидуалните потребности, с цел предоставяне на обща и допълнителна подкрепа

5.2.2.1. Осигуряване на обучения на членовете на Екипите за подкрепа за личностно развитие /ЕПЛР/ в детските градини и училищата с методиките за оценяване на децата и учениците, съгласно чл.77 от НПО;

5.2.2.2. Участие в регионални и национални обучения на педагогически специалисти, извън ЕПЛР, за разпознаване на потребността от обща или допълнителна подкрепа и за ефективна екипна работа за предоставянето на подкрепа;

5.2.2.3. Обучение на класни ръководители за ефективно изпълнение на специфичните допълнителни професионални задължения;

5.2.2.4. Предоставяне на институциите и на педагогическите специалисти на информация за квалификационни възможности;

5.2.2.5. Включване на квалификационен компонент, където това е възможно, в проекти на училищно и общинско ниво.

5.2.3. Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи в училищата и детските градини по чл. 7 от Наредбата за приобщаващото образование

5.2.3.1. Предоставяне на рамка за оценка на индивидуалните потребности от обща подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

5.2.3.2. Предоставяне на карта за оценка на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете/ученик;

5.2.3.3. Подкрепа на учителите за диференцирането на подходи за обучение, които дават различни възможности за групиране на потребностите на учениците и насочване на общата и допълнителната подкрепа в най-голямо съответствие с тях;

5.2.3.4. Обучение на педагогическите специалисти в детските градини за извършване на ранно оценяване (скрининг) на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения по чл. 8, ал. 3, т. 1 от Наредбата за приобщаващо образование.;

5.2.3.5. Консултиране по конкретни казуси.

5.2.4. Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики

5.2.4.1. Организиране на форуми за споделяне на опит и добри практики от педагогическите специалисти - на училищно и общинско ниво;

5.2.4.2. Сътрудничество и представяне на опита на неправителствени организации в прилагането на терапевтични методи и подходи към деца със СОП.

5.3. Мерки и дейности към Стратегическа цел 3

5.3.1. Развитие на капацитета на училищата и детските градини за успешно прилагане на нормативна уредба и промените в нея.

5.3.1.1. В изпълнение на чл. 6 от Наредба за приобщаващото образование детските градини и училищата включват в годишните си планове дейности, срокове и отговорници за предоставяне на подкрепа за личностно развитие и изготвят обобщен доклад за състоянието на процеса на приобщаващото образование;

5.3.1.2. В изпълнение на чл. 7 от Наредба за приобщаващото образование директорите на детските градини и училищата определят координиращ екип в институцията в началото на всяка учебна година. Ролята на координиращият екип е да организира и координира процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и дейността на екипите за подкрепа за личностно развитие;

5.3.2. Създаване и укрепване на капацитета на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности

5.3.3. Изготвяне на проучване и анализ за разкриване на Център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР) в Община Полски Тръмбеш.

5.3.3.1. Изготвяне на проучване и анализи, вземане на решение и предприемане на действия за разкриване на ЦПЛР с функция за ресурсно подпомагане;

5.3.3.2. До разкриване на ЦПЛР, делегиране на допълнителни услуги на вече съществуващи центрове.

5.3.4. Възлагане от страна на общината на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици по реда на чл. 198, ал. 1 или чл. 283, ал. 6 от ЗПУО

5.3.5. Възлагане от страна на общината на дейностите за подкрепа за личностно развитие на деца и ученици на доставчици на социални услуги за деца съгласно чл. 198, ал. 2 и 3 от ЗПУО. Дейностите, които могат да се възлагат по този ред са: превантивна, диагностична, рехабилитационна, корекционна и ресоциализираща работа с деца и ученици, ресурсно подпомагане на деца и ученици със СОП, педагогическа и психологическа подкрепа, програми за подкрепа и обучение на семействата

5.3.5.1. Проучване на необходимостта от възлагане на дейности по допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на лицензирани доставчици на социални услуги;

5.3.5.2. Използване кадровия ресурс на доставчиците на социални услуги за обезпечаване на допълнителната подкрепа за личностно развитие;

5.3.5.3. Психо-социална рехабилитация на деца и ученици в ЦОП.

5.4. Мерки и дейности към Стратегическа цел 4

5.4.1. Подобряване на достъпността на архитектурната среда в образователните институции като част от осигуряването на подкрепяща среда

5.4.1.1. Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини - рамки, асансьори и др.- там където не са изградени и поддържане в добро техническо състояние на съществуващите;

5.4.1.2. Изграждане и адаптиране на детски площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания;

5.4.1.3. Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със СОП.

5.4.2. Подобряване на достъпната физическа среда в образователните институции като начин за предоставяне на равен достъп до образование на децата и учениците, чрез изпълнение на нормативно определените елементи на физическата достъпност

5.4.3. Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции, съобразно нормативните изисквания

5.4.3.1. Създаване и оборудване на кабинет за ресурсно подпомагане във всяко училище и детска градина, в които има деца със СОП и периодично обновяване на ресурсните кабинети с дидактични материали;

5.4.3.2. Обзавеждане на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици в инвалидни колички, както и учебни места за ученици с увреден слух, с достатъчна осветеност, която да позволява детето или ученикът свободно да отчита по устните на учителя;

5.4.3.3. Осигуряване на подходящи помещения за логопедични кабинети, за ресурсни кабинети и специализирани кабинети;

5.4.3.4. Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения;

5.4.3.5. Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител

или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно-интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина;

5.4.3.6. Реализиране на проекти по Националните програми на МОН, насочени към осигуряване на съвременна образователна среда, достъпност и сигурност на средата.

5.4.4. Осигуряване на специализиран транспорт от дома на детето с увреждане до съответната детска градина или училище.

5.4.5. Организиране на необходимите улеснения за участие на учениците със СОП в национални външни оценявания и държавни зрелостни изпити.

5.5. Мерки и дейности към Стратегическа цел 5

5.5.1. Получаване на информация от Регионалното управление на образованието, което след края на учебната година обобщава докладите от детските градини и училищата за състоянието на процеса на приобщаващото образование и предоставя информацията на областния управител и на органите на местното самоуправление

5.5.2. Създаване на работещи практики за изпълнение на нормативните изисквания за уведомяване на Отдела за закрила на детето от страна на училищата и детските градини

5.5.3. Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със СОП

5.5.3.1. Осигуряване на подкрепяща среда за семействата и близките на децата със СОП - консултиране с психолози, логопеди, социални работници, тренинги и др.;

5.5.3.2. Организиране срещи на родители със сходни проблеми за обмяна на опит и полезна информация;

5.5.3.3. Привличане и използване ресурса на родителите за обогатяване на възможностите за въздействие, социализация и развитие - включване в екипи, извънкласни форми и групи, интелектуален, финансов, емоционален ресурс и т.н.

5.5.3.4. Прилагане на разнообразни и ефективни подходи за информиране на родителите за възможностите за обща подкрепа за личностно развитие и тяхната роля в процеса;

5.5.3.5. Провеждане на срещи с родителите/настойниците на децата и учениците с екипа за подкрепа за личностно развитие, с оглед предоставяне на актуална информация за състоянието на ученика, включително актуални медицински документи при наличие на такива, както и други документи с цел извършване на обективна оценка на образователните потребности от екипа от специалисти;

5.5.3.6. Подкрепа за назначаване на социален работник в училищата и детските градини, който да изпълнява функцията на медиатор между семейството, обкръжението на детето/ученика и образователната институция;

5.5.3.7. Информирание на родителите за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация на учениците със СОП след VII и X клас и съвместен избор на най-благоприятна възможност за образование;

5.5.3.8. Определяне на ден в месеца за организиране на „Отворени врати” в ДГ/училище за посещение на родители;

5.5.3.9. Повишаване информираността на родителите относно затрудненията в образователния процес на техните деца и възможностите за преодоляването им (консултации, допълнително обучение, форми за извънкласни и извънучилищни дейности);

5.5.3.10. Работа с родителите и настойниците, които възпрепятстват децата редовно да посещават училище. Създаване на „Училище за родители” (в учебните заведения и/или на общинско ниво- ЦОП);

5.5.3.11. Осигуряване на адекватна и достатъчна информация за родителите за процеса на приобщаващото образование на институционалните сайтове.

5.5.4. Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби

5.5.4.1. Консултиране на родителите на деца с изявени дарби и насочване към специалисти за развитие на детето;

5.5.4.2. Разяснителни и информационни кампании за предлаганите услуги за деца с изявени дарби, специалисти в различните сфери на развитие и общински програми и мерки за стимулиране на деца с изявени дарби;

5.5.4.3. Популяризиране на дарители, кампании и юридически лица, подкрепящи даровити и талантиливи деца.

5.5.5. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие

5.5.6. Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище. Обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици

5.5.6.1. Ангажиране с конкретни мерки на обществените съвети, ученическите съвети, ученици и родители-доброволци в дейности, насочени към приобщаването на ученици в риск, ученици в неравностойно положение и подпомагането им да намерят и заемат своето място в училищния живот и в обществото;

5.5.6.2. Провеждане на тематични игри и беседи от ученици в горен курс на ученици в начален и среден курс;

5.5.6.3. Използване на пълния потенциал на наставничеството за работа с ученици, застрашени от отпадане от образователната система;

5.5.6.4. Развитие на целодневна организация на учебния процес, като инструмент за превенция на отпадане от училище, за осигуряване на специализирана помощ при подготовката, за развиване на таланти и удовлетворяване на потребности и интереси;

5.5.6.5. Сътрудничество с библиотеките, мерки за повишаване на грамотността в полза на предотвратяване на обучителните трудности и отпадане;

5.5.6.6. Приобщаване на отделите „Закрила на детето“, МКБППМН и Детска педагогическа стая за съвместни действия по предотвратяване на отпадането, както и за приобщаване на ученици в риск.

5.6. Мерки и дейности към Стратегическа цел 6

5.6.1. Дейности, насочени към местната общественост, за преодоляване на непознаването и предразсъдъците, за повишаване на информираността и чувствителността към децата и учениците със специални образователни потребности

5.6.1.1. Провеждане на разяснителни кампании, чрез които да се даде яснота за начина, по който протича процесът на приобщаване, неговият смисъл и ефект за всички

деца. В основата на кампаниите да стои идеята, че всяко дете със специални нужди има реалните възможности да води един пълноценен и сравнително независим живот, стига да бъде подкрепено своевременно и да му бъде предоставена тази възможност;

5.6.1.2. Организиране на срещи с родителите в детските градини и училищата с цел родителите на деца без специални образователни потребности да разберат, че децата с увреждания не представляват опасност за останалите деца и ученици, че всички деца могат да учат и че няма „необучаеми” деца;

5.6.1.3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания;

5.6.1.4. Промяна на нагласите в училищата и детските градини, в които да възприемат индивидуалните различия между децата като източник на богатство и разнообразие, а не като проблем;

5.6.1.5. Организиране на благотворителни акции в подкрепа на децата в неравностойно положение.

5.6.2. Дейности за осигуряване на достъп до информация за правата и задълженията на децата и учениците, за предлаганите дейности и програми за обучение в институциите в системата на предучилищното и училищното образование и представянето им в достъпен формат като част от условията за равен достъп до образование

5.6.2.1. Организиране на кампании за информиране на семействата на деца с увреждания за правата, задължения и възможностите за ранно включване на децата в образователната система;

5.6.2.2. Информационни материали и кампании за разясняване на възможностите на разнообразните форми на обучение;

5.6.2.3. Подобряване на информираността на семействата относно организацията и необходимите документи за образованието на децата при напускане на страната и завръщане от чужбина.

5.6.3. Сътрудничество и изграждане на устойчиви партньорства с граждански организации в различни аспекти като квалификация на педагогическите специалисти, осигуряване на специалисти, проучвания, кампании, партньорски проекти

5.6.4. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора със средно и висше образование от етническите общности за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система

6. Ключови индикатори за постигане целите на областната стратегия

Постигането на целите, заложи в Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново може да бъде измерено чрез следните ключови индикатори:

- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците по чл. 283, ал. 4 от ЗПУО, брой деца/ученици със СОП в тях и процент спрямо общия брой деца и ученици със СОП;

- Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетентности за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

- Брой институции със значително подобрене на материалната база - нови елементи на достъпна архитектурна среда, разкрити кабинети и др.;

- Брой детски градини и училища, в които работят педагогически съветници и психолози;

- Брой новосъздадени институции;

- Брой преобразувани институции;

- Брой отпаднали деца и ученици от системата на предучилищното и училищното образование;

- Брой привлечени като партньори представители на необразователни институции и НПО.

Раздел В: Координация и публичност

7. Координация на стратегията

Въз основа на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново, в изпълнение на чл. 197 от ЗПУО се приемат общински стратегии за личностно развитие на децата и учениците във всички общини на територията на област Велико Търново. Общинските стратегии се приемат от общинските съвети.

За изпълнението на общинските стратегии ежегодно до 30 април, общинските съвети приемат годишни планове на дейностите за подкрепа за личностно развитие. Тези годишни планове се приемат по предложение на кметовете на съответните общини след съгласуване с Регионално управление на образованието – Велико Търново.

За координиране на дейностите по изпълнение на Стратегията за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в област Велико Търново, със заповед на Областен управител на област Велико Търново, е сформирано Звено за мониторинг и оценка. В звеното, освен експерти от Областна администрация Велико Търново, са включени представители на всички общини от областта, Регионално управление на образованието, Регионална здравна инспекция, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, представители на неправителствени организации, работещи в сферата на приобщаващото образование и други заинтересовани лица и организации.

Броят на заседанията на звеното за мониторинг и оценка, както и тяхната тематика и разпределянето на задачите между членовете, се осъществява от звеното под ръководството на неговия председател.

Звеното за мониторинг и оценка стартира набавяне на информация, необходима за изготвяне на нова областна стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците за следващ период шест месеца преди изтичане срока на настоящата стратегия.

8. Комуникационна програма

Политиката за предоставяне на информация до обществеността е важно условие за ефективното реализиране на Общинската стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш. Обществеността трябва да получи пълна и обективна информация за всяка стъпка при реализиране на дейностите в стратегията. Реализирането на стратегията ще се съпровожда от различни информационни мероприятия, които ще осигурят нейната публичност по време на реализация.

8.1. Цели и задачи на комуникационната програма

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026). Тя се основава на следните **принципи**:

- **Прозрачност** – информиране на обществеността за изпълнението на дейностите по Общинската стратегия;

- **Координация** с други стратегии, програми, планове за развитие, изпълнявани от държавната и местната власт;

- **Позитивност на комуникационните послания** – изграждане на климат на доверие и съпричастие с всички заинтересовани страни с оглед на ефективното изпълнение на Общинската стратегия;

- **Широко междуобщинско и междусекторно партньорство**, сътрудничество и екипност в комуникационния обмен;

- **Достъпност на информацията** – достигане на комуникиращата информация до най-голям брой заинтересовани лица.

Конкретните задачи са:

- Да осигури подкрепа по целите, мерките и дейностите, както и привличане подкрепата на всички заинтересовани страни за постигане на целите на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026);

- Да привлече общественото внимание и да повиши чувствителността на обществото към потребностите на децата и учениците, техните проблеми и възможности за решаването им;

- Да популяризира принципите и посланията на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш.

Мерки:

- Информирание на местната общност и всички заинтересовани страни за Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026);

- Популяризиране на органите и институциите на местно и национално ниво, които са ангажирани с подкрепата за личностното развитие на децата и учениците на територията на област Велико Търново и Община Полски Тръмбеш;

- Стимулиране ангажираността на всички участници в разработването на стратегията с нейното изпълнение.

Целевите групи на комуникационната стратегия са:

- Органи и институции на държавната и местната власт;

- Териториални структури на държавните органи и институции;

- Неправителствени организации и граждански инициативи;

- Приоритетни целеви групи на областната и общинската стратегия;

- Медии;

- Широката общественост.

Включването на партньорите предвижда делегиране на информационни и комуникационни функции на партньорите по изпълнение на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026) – Регионално управление на образованието и Областна администрация. При изпълнението на стратегията ще се търси съгласуване и взаимодействие с всички заинтересовани страни.

Механизмите и подходите, които ще се прилагат при изпълнението на комуникационната програма включват:

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025 – 2026): пропаганда, PR, социологически инструментариуми, изграждане на идентичности, реклама;

- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;

- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:
  - Подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
  - Търсене на отзвук и обратна връзка от разпространената информация;
  - Предвиждане на възможности за коригиращи действия;
  - Прецизен избор на отделните информационни фрагменти и разполагането им в пространството на отделните медии с цел възходящо мултиплициране на посланията.

Основни комуникационни техники. Комуникационната програма се основава върху няколко основни форми: директна комуникация, комуникация чрез масовите медии, комуникация чрез интернет и информационни материали и работа с партньори.

➤ **Директна комуникация** цели да предостави възможност на заинтересованите страни и на широката общественост да споделят своите мнения, гледни точки и предложения в рамките на дискусии, кръгли маси и дебати. Проблемите в образователната сфера изискват непрекъснат дебат и достигане на гласа на обикновените граждани до отговорните за вземане на политическите решения. Само чрез пряк дебат и комуникация могат да бъдат координирани и хармонизирани усилията на ангажираните с различни секторни политики.

➤ **Комуникация чрез интернет и информационни материали.** Поддържане и актуализиране на информация за изпълнение на общинската стратегия. Разработване и публикуване на тематични информационни материали, съобразени с целите и мерките на стратегията.

8.2. Изпълнение на комуникационната програма

За постигането на целите и реализацията на дейностите в настоящата комуникационната програма е необходимо:

- Системно и периодично подаване на достатъчна информация в общественото пространство;
- Търсене на обратна връзка от разпространената информация и предвиждане на възможности за коригиращи действия;
- Редовно организиране на публикации в медиите за запознаване на заинтересованите страни и широката общественост с текущите дейности от Стратегията;
- Изработване на информационни и комуникационни материали и периодичното им актуализиране.

Общинската стратегията за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Полски Тръмбеш (2025-2026) е приета с Решение №..... по Протокол № .... от .....2025 г. на Общински съвет Полски Тръмбеш.

Маринета Йорданова

Председател Общински съвет Полски Тръмбеш